

ÅS KOMMUNE
Ås kommunale vannverk
Postboks 195
1431 ÅS

Deres ref:
Vår ref: 2019/008589
Dato: 27. mai 2019
Org.nr: 985399077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Mattilsynet fatter vedtak om å etablere en framdriftsplan for å sikre fullgod leveringssikkerhet.

Vi viser til inspeksjonen hos Ås kommunale vannverk 9. januar 2019.

Brev med varsel om vedtak ble oversendt 29. mars 2019

Vi har ikke fått opplysninger som endrer grunnlaget for vedtaket vi forhåndsvarslet. Vi fatter derfor vedtak i samsvar med varselet.

Vi har sett det nødvendig å fatte dette vedtaket:

Vedtak om pålegg

Ås kommune må utrede, beslutte løsning og legge planer for å sikre en fullgod reservevannforsyning/ alternativ vannforsyning, slik at dere til enhver tid kan levere tilstrekkelig mengder drikkevann.

Med fullgod menes i denne sammenheng at svikt i dagens hovedvannforsyning eller i ethvert annet viktig element i vannforsyningen ikke skal kunne slå ut store deler av vannforsyning i Ås kommune.

Det må utarbeides en forpliktende framdriftsplan med fastsatte milepæler for å etablere en løsning som sikrer at regelverkets krav til levering av tilstrekkelige mengder drikkevann til enhver tid etterleves.

Som tilbakemelding på oppfylt vedtak må den forpliktende planen med underliggende dokumenter sendes til oss.

Vedtaket er fattet med hjemmel i drikkevannsforskriften § 9 Leveringssikkerhet

Vi har observert:

Vannforsyningen i Indre Oslofjord

Follo kommunene har i samarbeid med Oslo kommune utarbeidet en rapport om forsyningssikkerheten i Follo området (Follo-Rapporten).

Basert på hovedkonklusjonene i Follo-rapporten har Cowi på oppdrag av Fagrådet for vann & avløpsteknisk samarbeid i Indre Oslofjord (Fagrådet) utarbeidet en rapport med overordnet vurdering av vannforsyningen i Indre Oslofjord, inkludert Follo-regionen. Rapporten har utgivelsesdato 5. november 2018

Rapportene med at utredninger basert på nett-modeller viser at det ikke vil være nok drikkevann i Follo-området som region etter 2030. De bekrefter også at det i dag ikke er tilstrekkelig infrastruktur i regionen for sikre en fullgod reservevannforsyning. Dette vil isolert sett også gjelde Ås kommune.

Modellen viser tydelig at Ås kommune sine reservevannsavtaler med nabokommuner er utilstrekkelige til å gi en fullgod drikkevannsforsyning ved svikt i ordinær forsyning. Ås kommune har i dag avtale med Oppegård kommune om leveranse av drikkevann. Denne avtalen skal nå reforhandles med virkning fra 2020. I hht. dagens avtale skal Ås kommune kunne få levert inntil 90 l/s, men i praksis kan de ikke ta ut mer enn 70 l/s. Ås kommune sitt gjennomsnittlige behov er pr idag 60 l/s.

I årlig innrapportering for vannforsyningen i Ås kommune for 2018 opplyser dere at det var 18800 fastboende i Ås, som fikk kommunalt drikkevann.

Dere opplyser selv i årlig innrapporteringen for vannforsyning for 2018 at dere har alternativ vannforsyning som kan forsyne en befolkning på 18800 personer i kun 30 dager.

Det er inngått avtaler om reservevann med Frogn kommune med 20 l/s, Vestby kommune med 15 l/s og en mer generell avtale med Ski om vann ved behov. Det var uklart for Ås kommune hvor mye vann kommunen kan få fra Ski og hvor lenge de kan få dette. Erfaringen viser så langt at de har fått det reservevannet de har hatt behov for. Cowi sin nettmodel viser likevel at Ski, som kjøper vann fra Oslo har et eget behov for 85 l/s og kan få inntil 100 l/s fra Oslo. I følge de gjeldende avtalene om reservevann til Ås, kan det kun leveres 50 l/s.

Ås kommune trenger mer drikkevann fremover pga betydelig vekst i kommunen. Analyser viser, basert på antatt befolkningsvekst at Ås kommune i et middeldøgn vil ha behov for 100 l/s med vann i 2060.

Mattilsynet har i tilsyn 9. mai 2017 sett at det er mangelfull bassengkapasitet for drikkevann i kommunen, spesielt i Ås syd. Det ble derfor fattet vedtak om økt bassengkapasitet i Ås syd. Fristen for dette er satt til 01.08.2019.

Mattilsynet vurderer dette slik:

Det er et krav i drikkevannsforskriften § 9, 1. ledd om at « -Vannverkseieren skal sikre at vannforsyningssystemet er utstyrt og dimensjonert samt har driftsplaner og beredskapsplaner for å kunne levere tilstrekkelige mengder drikkevann til enhver tid.»

Det følger av Mattilsynets veileder til drikkevannsforskriften at med tilstrekkelig mengde mener vi at dere leverer nok vann til å dekke det abonnentene trenger til daglige gjøremål og funksjoner. Flere hensyn ligger bak kravet om leveringssikkerhet. Abonnentene skal ha tilgang på helsemessig trygt vann til drikke, matproduksjon og personlig hygiene. I tillegg har samfunnet til enhver tid behov for tilgang på tilstrekkelige mengder sanitærvann og sløkkevann.

Dette medfører at vannverkseier må ha tilrettelagt for raskt å kunne etablere alternativ vannforsyning dersom normal vannforsyning faller ut.

Drikkevannsforskriften inneholder ingen krav til hvordan alternativ vannforsyningssystem skal bygges opp. Tilrettelegging av alternativ vannforsyning må baseres på konklusjoner etter gjennomført farekartlegging med tilhørende risikovurdering for hvert enkelt vannforsyningssystem. Mattilsynet skal vurdere om løsningene er tilstrekkelige, realistiske og i tråd med krav og forventninger.

Valg av tilrettelegging for alternativ vannforsyning vil variere mellom ulike vannforsyningssystem. Ved svikt i ordinær vannforsyning skal summen av reserve- og nødvannforsyning dekke tapt leveringskapasitet. Det er ikke mulig å sette noe "standard" tid på hvor lenge alternative løsninger må vare. Men dimensjoneringen av vannforsyningen må sikre at leveringssikkerheten for fast bosetting og samfunnskritiske abonnenter, ivaretas hele året.

Begrepet "*Fullgod reservevannforsyning*" er også utdypet i veilederen til drikkevannsforskriften. Her menes det at svikt i et viktig element i vannforsyningen ikke skal kunne slå ut store deler av vannforsyningen. Fullgod reservevannforsyning er derfor et sentralt element i det å ha leveringssikkerhet.

Ås kommune, som vannverkseier skal sikre at vannforsyningssystemet er utstyrt og dimensjonert samt har driftsplaner og beredskapsplaner for å til enhver tid kunne levere tilstrekkelig mengder drikkevann. Vannverkseier skal også legge til rette for at det kan leveres nødvann til drikke og personlig hygiene uten bruk av det ordinære distribusjonssystemet. Dette følger av drikkevannsforskriften § 9.

Kravene til leveringssikkerhet har blitt innskjerpet med den nye drikkevannsforskriften. I den gamle forskriften var ordlyden begrenset til at dere skal levere drikkevann under «normale forhold», mens i den nye forskriften står det at dere skal kunne levere tilstrekkelig mengder drikkevann til enhver tid.

Ås kommune har ikke en fullgod reservevannforsyning. Mattilsynet vurderer at Ås kommune har mangelfulle avtaler om sikker reservevannforsyning. Dagens avtaler, kan under optimale forhold leverer 50 l/s, mens middel behovet er 60 l/ Det gir en betydelig underdekning som vil øke i takt med befolkningsveksten. Vi kan derfor ikke se at dere har en alternativ vannforsyning i 30 dager som dere har innrapportert og 30 dager anses heller ikke som tilfredsstillende.

Kravet i regelverket innebærer at dere, som eier av vannforsyningen, i betydelig grad må tenke på, samt tilrettelegge for, redundans i drikkevannsforsyningen. Redundans innebærer at om behandlingsanlegget, drikkevannsledninger eller andre kritiske elementer skulle falle ut, har dere nok drikkevann gjennom andre systemer til allikevel å kunne dekke abonnentenes behov for vann.

Oppegård vannverk skal forsyne dere med drikkevann gjennom ordinær vannforsyning. Dere har i dag avtaler med nabokommuner om leveranse av reservevann, men disse er ikke tilstrekkelige.

Konklusjon

Mattilsynet vurderer at Ås kommune i dag ikke er dimensjonert eller har planer som sikrer leveranse av tilstrekkelige mengder med drikkevann til enhver tid og tilfredsstillende dermed ikke kravet til leveringssikkerhet i Drikkevannsforskriften § 9.

Mattilsynet vurderer at regelbruddet kan sette leveringssikkerheten av drikkevann i fare. For å sikre at driften foregår innenfor regelverkets krav, må dere gjennomføre tiltak innen en bestemt frist.

Dere må derfor sikre de avtaler dere har og verifisere at dere kan få tilstrekkelige mengder med reservevann, dersom for eksempel Oppegård vannverk skulle falle helt ut i en lengre periode.

Mattilsynet er kjent med at det er utfordringer med leveranse av tilstrekkelige mengder drikkevann i hele Follo regionen og at dette vil bli et økende problem de neste årene. Vi anbefaler derfor sterkt at dere ser på løsninger for drikkevannsforsyningen i et regionalt perspektiv.

Når det skal jobbes med å forbedre leveringssikkerheten er det viktig at det tenkes langsiktige behov og at avtaler som inngås er tilstrekkelig til å dekke både kommunens og regionens behov i forhold til reservevann/alternativ vannforsyning, med eller uten selvforsynte løsninger.

Vedtaket skal oppfylles innen

31. desember 2019

Vi vil ha tilbakemelding når vedtaket er oppfylt

Mattilsynet har satt frist for når vedtatte tiltak skal gjennomføres. Det er viktig at dere gir oss tilbakemelding så snart disse er utført slik at vi kan avslutte saken. Vi ber om at dere gir tilbakemeldingen på det vedlagte tilbakemeldingsskjemaet.

Se regelverk og rettigheter.

Med hilsen

Jorunn Aasgaard Grini
avdelingssjef

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

Kopi til:
Fylkesmannen i Oslo og Viken, Postboks 325, 1502 MOSS

Vedlegg:

Regelverk og rettigheter
Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak
Tilbakemeldingsskjema i forbindelse med vedtak

Regelverk og rettigheter

Mattilsynet kan føre tilsyn og fatte nødvendige vedtak

Mattilsynet har hjemmel til å føre tilsyn og fatte nødvendige vedtak i matloven § 23.

Du har rett til å få veiledning om regelverket og saksbehandlingen

Du har rett til å få veiledning om regelverket og saksbehandlingen. Dette betyr at du kan kreve å få vite hvilket regelverk som gjelder, hvor du finner regelverket og hvordan dette regelverket skal forstås. Du har også rett til å få vite hvordan saken din behandles og hvilke rettigheter du har i den sammenheng. Men vi kan ikke gi konkrete råd om hvordan du skal oppfylle regelverket. Plikten til å veilede følger av forvaltningsloven § 11.

Du har rett til å se saksdokumentene

Du har også rett til å få innsyn i saksdokumentene. Innsynsretten følger av forvaltningsloven §§ 18 - 21.

Du har rett til å klage

Du kan klage på enkeltvedtak. Du må begrunne klagen, skrive under og sende den til oss innen tre uker etter at du har mottatt brevet om vedtaket. Reglene om klage står i forvaltningsloven §§ 28-29. Du finner mer informasjon om klageretten i vedlegget; Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak.

Vi har vurdert saken etter dette regelverket

- Lov 19. des. 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv (matloven)
- FOR 2016-12-22 nr 1868: Forskrift 22. des. 2016 nr. 1868 om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften)

Vi har funnet brudd på disse bestemmelsene:

- Drikkevannsforskriften § 9 Leveringssikkerhet

Avsender	Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak (Forvaltningsloven § 27)	
Mattilsynet Avdeling Østfold og Follo Felles postmottak, Postboks 383 2381 Brumunddal		
Mottaker (navn og adresse)	Dato	Klageinstans
ÅS KOMMUNE Ås kommunale vannverk Postboks 195 1431 ÅS	27. mai 2019	Mattilsynet, hovedkontoret

Denne meldingen gir viktige opplysninger hvis du ønsker å klage over vedtak du har fått underretning om.

Klagerett	Du har rett til å klage over vedtaket.
Hvem kan du klage til	Klagen sender du til oss, dvs. avsenderen av dette vedtaket. Hvis vi ikke tar klagen til følge, sender vi den til klageinstansen for endelig avgjørelse.
Klagefrist	Klagefristen er tre uker fra den dag du mottar dette brevet. Det er tilstrekkelig at klagen er postlagt før fristen løper ut. Dersom du klager så sent at det kan være uklart for oss om du har klaget i rett tid, ber vi deg oppgi den datoen du mottok dette brevet. Dersom du klager for sent, kan vi se bort fra klagen. Du kan søke om å få forlenget klagefristen. Vi ber deg da nevne grunnen til at du ønsker det.
Rett til å kreve begrunnelse	Dersom du mener vi ikke har begrunnet vedtaket, kan du kreve å få begrunnelse. Slikt krav må i så fall sendes oss før klagefristen utløper. Klagefristen blir da avbrutt, og ny frist på tre uker begynner å løpe fra det tidspunktet du mottar begrunnelsen.
Klagens innhold	I klagen må du nevne: <ul style="list-style-type: none"> • hvilket vedtak du klager over • årsaken til at du klager • den eller de endringene du ønsker • eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vår vurdering av klagen Du må undertegne klagen.
Utsetting av vedtaket	Vedtaket er ment å skulle gjennomføres innen den fastsatte fristen. Dette gjelder selv om du klager på vedtaket. Du kan søke om å få utsatt iverksettingen inntil klagefristen er ute eller klagen er avgjort.
Rett til dokumentinnsyn og veiledning	Du har som hovedregel rett til å se dokumentene i saken etter forvaltningsloven §§ 18 og 19. Du må i så fall kontakte oss. Da kan du også få nærmere veiledning om klageretten, om fremgangsmåten ved klage og om reglene for saksbehandlingen ellers.
Kostnader ved klagesaken	Du kan søke om å få dekket utgifter til nødvendig advokathjelp etter reglene om fritt rettsråd. Vanligvis gjelder visse inntekts- og formuegrenser. Fylkesmannen eller advokaten din kan gi nærmere veiledning. Uavhengig av denne ordningen, kan du etter forvaltningsloven § 36 kreve dekning for vesentlige kostnader som følge av klagen dersom Mattilsynet omgjør vedtaket. Dette vil for eksempel kunne omfatte utgifter til advokathjelp. Ved en omgjøring av vedtaket som følge av klagen, vil vi orientere deg om denne rettigheten.
Klage til Sivilombudsmannen	Hvis klagen ikke har ført frem og du mener at Mattilsynet har utsatt deg for urett, kan du klage til Stortingets ombudsmann for forvaltningen (Sivilombudsmannen). Sivilombudsmannen kan ikke selv endre vedtaket, men kan gi sin vurdering av hvordan vi har behandlet saken og om vi har begått feil eller forsømmelser.

Mattilsynet Avdeling Østfold og Follo
v/ Klaus Fottland
Felles postmottak, Postboks 383
2381 Brumunddal

Deres ref:
Vår ref:
Dato:
Org.nr:

TILBAKEMELDING OM OPPFYLT VEDTAK (UTFØRTE TILTAK)

Det vises til vedtak fra Mattilsynet, Avdeling Østfold og Follo gitt i rapport datert 27. mai 2019 med saksnummer 2019/008589.

Tilbakemelding gjelder: Ås kommunale vannverk

Her gis en beskrivelse av tiltak som er utført.

Eventuelt ytterligere opplysninger, som for eksempel kopi av utfylt avviksskjema, gis i vedlegg.

Vedtak	Vedtaket skal oppfylles innen	Beskrivelse av utført tiltak
<p>Ås kommune må utrede, beslutte løsning og legge planer for å sikre en fullgod reservevannforsyning/alternativ vannforsyning, slik at dere til enhver tid kan levere tilstrekkelig mengder drikkevann.</p> <p>Med fullgod menes i denne sammenheng at svikt i dagens hovedvannforsyning eller i ethvert annet viktig element i vannforsyningen ikke skal kunne slå ut store deler av vannforsyning i Ås kommune.</p> <p>Det må utarbeides en <u>forpliktende framdriftsplan</u> med fastsatte milepæler for å etablere en løsning som sikrer at regelverkets krav til levering av tilstrekkelige mengder drikkevann til enhver tid etterleves.</p> <p>Som tilbakemelding på oppfylt vedtak må den forpliktende planen med underliggende dokumenter sendes til oss.</p>	31. desember 2019	

Sted:
Dato:

.....
Ansvarlig for virksomheten